

Kære gode lærerkolleger,

Kære offentligt ansatte, der jo, som Sebastian Dorset skriver, er sådan en samlebetegnelse for mennesker, der af vidt forskellige årsager er havnet i nogle vidt forskellige jobs, der som det eneste har til fælles, at vi bliver lønnet af vores fællesmidler, og dermed åbenbart udelukkende er en udgift. En udgift. Det er måske værd at huske på, når vi knokler løs i vores overvejende dårligere lønnede, nedvurderede og frynsegodeforladte jobs.

Mens Danmark frøs til is i februar, blev luften endnu koldere mellem parterne på det offentlige arbejdsmarked. Overenskomstforhandlingerne mellem fagforeningerne og repræsentanterne for arbejdsgiverne i stat, kommuner, og regioner brød, som I ved, sammen fra den 23.-27. februar, og alt peger på en storkonflikt, der vil omfatte mere end 450.000 offentligt ansatte og lamme alle dele af det offentlige arbejdsmarked og væsentlige dele af de fleste danskeres tilværelse.

Kan I huske, at vi har prøvet det her før i en ikke så fjern fortid? Kan I huske, at I før har hørt mig tale til jer om udsigten til en konflikt? Det kan i hvert fald de af jer, som var med i 2013, for det sidder prentet i én. Oplevelsen. Stemningen. Følelserne. Mest på ondt, men også lidt på godt. For det var også en fest. Og Det skal vi huske i den her svære tid.

For det ser vitterlig ud til, at vi igen skal føres igennem hele følelsesregistret, da parterne - på særdeles principielle spørgsmål – står milevidt fra hinanden.

Overmagten er stor, oddsene er tvivlsomme og holdene er ganske urimelige, men det skal altså ikke forhindre os i at byde de magtfuldkomne trods!

Jeg minder jer derfor om arbejderklassens store digter, Carl Scharnberg:

"Arbejderklassen fik aldrig noget foræret

Dagpengeordningen var ikke en gave fra en rig onkel i Amerika!

Dyrtidsordningen skyldtes ikke gavmildhed hos arbejdskøberne!

Retten til ferie var ikke en sponsorgave fra et københavnsk bryggeri!

Arbejderklassen fik aldrig noget foræret, og ingen vil forære os noget fremover.

Alt det, der er nået, er betalt med arbejde, kampe, ofre, slid, skuffelser, udholdenhed, nederlag, og kun fordi nogen aldrig gav op, nåede vi videre!"

Det er helt vildt, at vi står her igen, det er helt vildt historisk og det er på mange måder helt vildt deprimerende.

Men det er måske ikke så overraskende for den historieinteresserede, for siden 30'erne har der i gennemsnit været en storkonflikt i Danmark hvert 10. år. I 1998 havde vi den såkaldte "gærkonflikt", i 2008 var pædagoger og sygeplejersker i en maratonstrejke og i 2018 - ja, lad os nu se.

Så vil I måske mene, at jeg vist glemte at nævne 2013, men det er desværre nok kun os selv, som vil betegne det som en decideret "storkonflikt". Men afgørende var den. Og den var en central forløber for den nuværende situation. Som det hed sig dengang: "Lærerne er de første – hvem bliver de næste?"

For hvis man for alvor vil forstå OK18-konfliktens DNA, handler det principielt om kampen for en demokratisk samfundsorden med reel og fri forhandlingsret. Når fagbevægelsen i den offentlige sektor - fra inderst til yderst - giver udtryk for at vi er villige til at tage en storkonflikt, hvis det ikke kan undgås, sker det som et ideologisk forsvar for 'den danske model' - og det danske velfærdssamfund.

Og det har så konkret udmøntet sig i de tre meget principielle krav om betalt spisepause, rimelige lønstigninger og lærernes arbejdstidsaftale, som således er hjørnesten i den såkaldte musketer-ed. En musketer-ed, der står som et slidstærkt symbol på solidaritet i den offentlige fagbevægelse. Og den er fortsat ikke i nærheden af at slå revner. At det har kunnet lade sig gøre - på trods af store interne interesseforskelle - er fantastisk. Fuldstændig fantastisk. Og det har Danmarks Lærerforening faktisk betydelige aktier i.

Skal vi for en stund være hudløst ærlige, har 'den danske model' i virkeligheden altid været lidt af en illusion på det offentlige arbejdsmarked. Arbejdsgiverne er jo i princippet os alle sammen, men i praksis politikere, der bare kan gribe ind med et lovindgreb, når det passer dem. Samtidig er de mest kritiske samfundsfunktioner som militær, akut sundhed, politi samt pleje af svage og ældre alligevel undtaget fra strejker, og strejkerne koster ikke engang arbejdsgiverne penge.

I det private er det jo sådan, at en strejke lammer produktionen af varer og tjenester, og derved påfører arbejdsgiveren et tab. I det offentlige er det lige omvendt. Her bugner kasserne med penge hver gang, de ansatte går hjem og trækker på strejkekassen. Fx. sparede kommunerne op mod en milliard kroner på lockouten af os lærere i 2013.

Men den 'danske model' fungerede faktisk udmærket indtil 2013 - sådan på ægte dansk manér forstås: Nemlig ved at begge parter lod som om, det fungerede, og i et eller andet omfang anerkendte hinanden. Vigtigst af alt undlod den stærke part, arbejdsgiverne, at udnytte deres fulde magt, og man var tilbageholdende fra det politiske niveau med at bruge overenskomstforhandlingerne til at gennemføre offentlige besparelser. Det var den klassiske historie om humlebien, der ikke burde kunne flyve, men ikke desto mindre gjorde det.

Alt det er slut nu. Finansminister Kristian Jensen skrev det selv, da han talte over sig på Twitter: "*Det er regeringen, som de offentligt ansatte forhandler med*", hed det.

Og da der på den baggrund rejste sig en storm af berettiget forundring og kritik, blandt andet fra Jens Jonathan Steen, som er chefredaktør på 'Netavisen PioPio', stemte Statens arbejdsgiverforhandler, Sophie UnderLøhdig, i og udtalte følgende:

"Det er under lavmålet at give indtryk af, at Moderniseringsstyrelsen er sat i verden for at afvikle den danske model, og at påstå, at jeg mener, at medarbejderne i den offentlige sektor er grådige, og jeg slet ikke vil indgå et forlig. Hvor i alverden kommer alt det sludder fra? Det er helt fair, at vi ser forskelligt på tingene, men lad os da debattere på et sagligt grundlag i stedet for at slynge falske påstande i hovedet på hinanden,

Sjældent har jeg læst så meget vrøvl. Jeg synes, redaktøren fra netavisen skal tage en tur over i Folketinget og høre, hvornår de er stoppet med at være den lovgivende magt i Danmark."

Nej, sandheden er desværre, at det sjældne består i, at vi sjældent har vi haft en så historieløs, uerfaren og uvidende statslig forhandlermodpart.

Da man i 2011 lagde Økonomistyrelsen og Personalestyrelsen sammen til Moderniseringsstyrelsen, placerede man også ansvaret for at effektivisere den offentlige sektor samme sted som ansvaret for at indgå overenskomst med 180.000 statsligt ansattes fagforbund.

Det er en øvelse, som ganske evident har vist sig at få vidtrækkende konsekvenser. Og det skyldes, at Moderniseringsstyrelsen eksplicit har fået til opgave at finansiere effektiviseringen af den offentlige sektor med angreb på de ansattes overenskomster. Den statslige styrelse er ganske enkelt blevet bedt om at føre kniven så dybt som overhovedet muligt.

I Mål- og Resultatplanen hedder det: *"Moderniseringsstyrelsen gør løn og arbejdstid i det offentlige til en væsentlig og integreret del af udgiftspolitikken gennem arbejdet med overenskomsterne, implementeringen af god arbejdsgiveradfærd samt ved at skabe det analytiske grundlag for modernisering af løn og arbejdsvilkår i det offentlige".*

Oversat til almindeligt dansk betyder det, at udgifterne til den offentlige sektor nedbringes ved at forringe overenskomsterne og dermed de ansattes løn og arbejdsvilkår.

Som arbejdsmarkedsforsker Henning Jørgensen udtalte til Information:

"Arbejdsgiverne har måske ikke vilje til at indgå forlig. I staten arbejder man med det, jeg kalder Corydon-doktrinen (...). Man skal spare penge på overenskomsterne, og så siger man i Moderniseringsstyrelsen: Hvis fagforeningerne ikke kan hjælpe os med vores dagsorden, kan vi ikke bruge dem til noget. Staten har simpelthen droppet forsvaret for den danske model i den offentlige sektor."

Kunne vi så ikke bare tage konsekvensen og droppe alt der her spil for galleriet? Regeringen kan lave sit indgreb med det samme. De offentlige ansatte kan droppe at have en strejkekasse og rejse et varmt sted hen for alle pengene, og alle kan slippe for bøvl. Regeringen kan bare sige, hvad den vil betale, og så bliver det på den måde.

Der sidder givetvis nogle økonomiforblændede i Finansministeriet og i regeringen, som har forelsket sig i den tanke og er kommet frem til, at det vil være meget billigere og mere effektivt, hvis arbejdsgiverne bare kan diktere, hvad de vil have. Det er de så heller ikke de første arbejdsgivere eller politikere, der er kommet frem til, skulle jeg hilse at sige.

Sagen er bare den, at vi i Danmark har vist, at det faktisk er en rigtig god forretning at tage arbejdstagerne med på råd, når der skal laves aftaler. Det danske arbejdsmarked har i al væsentlighed været kendetegnet ved et lavt konfliktniveau og et tillidsmandssystem, hvor de fleste uenigheder løses lokalt, uden at det koster penge og timer i retssale og på barrikaderne.

Hvis det system kun gavner den ene part, og vi arbejdstagere ikke har nogen indflydelse, hvorfor skal vi så fortsat agere ansvarlig modpart og tage medansvar for beslutningerne?

Og hvad med løndannelsen og arbejdsvilkårene for de offentligt ansatte? Hvis det ikke længere skal forhandles, bliver det et politisk anliggende. Altså noget, de politiske partier skal have en mening om. Det kræver ikke stor fantasi at forestille sig den overbudspolitik, det vil kunne medføre i en valgkamp, hvor få tusind stemmer ofte afgør, om det bliver en blå eller en rød statsminister.

Man kan så desværre sige, at regeringen blot følger den forrige S, R, SF-regerings eksempel. Og lige nu sidder der måske også en masse socialdemokrater og glæder sig over, at de borgerlige tager tæskene og sparer en bunke penge, som socialdemokraterne håber at kunne råde over efter næste valg.

Men de kommende socialdemokratiske magthavere bør spørge sig selv, om de i fremtiden har lyst til at gå ud og konkurrere med Enhedslisten og resten af venstrefløjten om de offentligt ansattes gunst, hvis det bliver en konkurrence om, hvem der vil give mest i løn?

Og de, der styrer begivenhederne - og som med sikkerhed ikke har skænket konsekvenserne nogen videre tanker - er altså en 34-årig minister, der aldrig har været på en rigtig arbejdsplads, og hendes historieløse bureaukrater, der ikke kan se længere end til næste decimal i regnearket.

Så vi står altså over for en politisk arbejdskamp i sin mest rendyrkede skikkelse, for etik, kvalitet, ordentlighed, værdighed og trivsel kan ikke værdisættes i den herskende økonomiske tænkning og regnes derfor ikke for noget.

Men i modsætning til i 2013, hvor vi følte os ladt i stikken af både venner og fjender, skorter det ikke på støtten til de offentligt ansatte ved OK18. I fredags offentliggjorde Berlingske Tidende resultatet af en Gallup-måling, som bestemt er temmelig populistisk, men trods alt viser, at 63 procent af de adspurgte holder med de offentlige ansatte, 9 procent med arbejdsgiverne, mens 28 procent ikke har taget stilling.

Og det handler nok om, at befolkningen omsider er ved at forstå, at offentligt ansatte vel nok er underlagt urimelige arbejdsvilkår, men at det blot er et symptom på et langt vigtigere og mere ideologisk spørgsmål: Hvad er det i grunden for et samfund, vi ønsker?

Den erkendelse bliver fx hjulpet på vej af lærere som Josephine Eiby, når hun siger:

"Jeg har ikke betalt spisepause. Jeg spiser bare min mad, mens jeg arbejder.

Kaster en bid brød ned under møder, mellem børnekram og kopiering, eller når jeg er på vej ud til gårdvagt. Hvad jeg har, er en arbejdsdag på 7,4 timer med ringe mulighed for pauser."

Den tiltagende opbakning *skal* give os gejst og tro på, at vi kan komme ud på den anden side af OK18 med et fornuftigt resultat. Træerne vil ikke vokse ind i himlen, men mindre kan måske også gøre det.

Hvis vi for en stund forholder os mere direkte til vores egne arbejdstidsforhandlinger, har der over de seneste måneder været et hav af sympatierklæringer og opfordringer til at få landet en aftale. Og det er stærkt intensiveret de seneste uger.

Det ville komme alt, alt for vidt at trække jer igennem bare en brøkdel af dem, så jeg har valgt at fremhæve udtalelser fra nogle af de interessenter, som, jeg vurderer, har størst betydning:

Vi har Hovedorganisationerne, som i et brev til beskæftigelsesministeren skrev:

"I dag er lærernes arbejdstid reguleret af det lovindgreb, der blev resultatet af den omfattende konflikt i 2013. Hvis der ikke indgås en arbejdstidsaftale med lærerne, der afskaffer lovindgrebet, vil det være i strid med ILO-konventionerne."

Vi har de kommunale Børne- og Kulturchefer, som udtaler:

"Enighed skabes gennem forhandling. Ikke gennem konflikt. Det er ufatteligt, at man kan komme dertil. I over to år har man vidst, at det var vanskeligt. Hvorfor har man ikke taget fat på det? Det virker som en fodboldkamp med ufattelig mange fejlafleveringer."

Vi har Skolelederforeningens formand, Claus Hjortdahl, som udtaler:

"Landet har ikke økonomiske problemer. Vi har kæmpe problemer med at holde på ansatte i det offentlige, og så vil man skære på lønnen? Og når 70 procent af kommunerne har indgået en lokalaftale, så bliver det en lille bitte smule tyndt, at KL ikke er klar til at lave noget fleksibilitet og nogle varslingsbestemmelser og forskellige andre ting"

Vi har 'Skole og Forældres' formand, Mette With Haagensen, som udtaler:

"Netop fordi KL fik den største del af kagen i 2013 har Kommunernes Landsforening et særligt ansvar ved overenskomstforhandlingerne i 2018 for, at lærernes arbejdstid igen bliver en del af en balanceret overenskomstaftale, som begge parter kan se sig selv i."

Vi har fagforeningerne fra det private, som for alvor er begyndt at markere sig. Her symboliseret ved LO-Hovedstaden: *"LO Hovedstaden opfordrer således de offentlige arbejdsgivere til at indgå reelle forhandlinger, der sikrer de ansatte ordnede og rimelige forhold. Og vores sympati og opbakning går således ubetinget til de offentlige organisationer, deres forhandlere og medarbejderne i den offentlige sektor."*

Og så er der Folketingspolitikkerne, som vi allerhelst ser blander sig uden om forhandlingerne, men som gerne må være med til at sikre, at der kan foregå frie og lige forhandlinger. Både Enhedslisten, SF, Det Radikale Venstre, Alternativet og ikke mindst Dansk Folkeparti, ved Kristian Thulesen Dahl, har efterhånden kastet sig solidt ind i kampen!

Hold nu op, hvor verden er gået af lave. Hvem havde for få år siden troet, at lønmodtagerne og lærerstanden her i 2018 skulle sætte deres lid til Dansk Folkeparti? Socialdemokratiet derimod: Engang klædte de røde faner partiet. Men det er længe siden.

Så selvom det bliver svært. Selvom situationen er historisk alvorlig. Selvom vi næppe kommer fra OK18 med en storsejr, er der håb og lys for ende af tunellen.

Bagefter må vi så gøre regnebrættet op og vurdere, hvad endnu en konfliktfuld overenskomstforhandling skal have af konsekvenser for forhandlingssystemet på det offentlige arbejdsmarked.

For man kan sagtens frygte, at 'den danske model' skal køres på historiens losseplads efter OK18? At de offentlige arbejdsgivere ikke længere forstår, hvad det betyder at have et aftalebaseret arbejdsmarked præget af ro, stabilitet, samarbejde og gensidig respekt? At de tror, de kan få alle goderne uden at skulle levere noget den anden vej.

Det vil tiden vise, men i første omgang udskyder vi skrækscenariet, ranker ryggen og gør alt, hvad der står i vores magt for at vise, at vi ikke lader os træde under fode. Man kan muligvis knægte fagbevægelsen og Danmarks Lærerforening med rå magt, men så kommer der en regning, der skal betales.

Og husk så at have Piet Hein med jer i den kommende tid:

*"Den der kun tager sjov for sjov og alvor kun alvorligt
han har faktisk fattet begge dele lige dårligt!"*

Vi er lærere; kreative, velorganiserede og stærkt fællesskabsorienterede. Det er dyder, vi nu igen må dyrke fuldt og helt, hvis vi ender i konflikt. Får vi ikke andet ud af det, så lad os da i det mindste love hinanden, at vi - når vi kommer ud på den anden side - har fået endnu én på opleveren, når det kommer til følelsen af fællesskab, solidaritet og kammeratskab.

Vi skriver i øjeblikket historie, og det er vi alle sammen en del af. Må vinden være med Danmarks Lærerforening og den samlede fagbevægelsen.